

СТАНДАРТ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ПІСТОЛЕТИ ТА РЕВОЛЬВЕРИ

ПІД ПАТРОН ФЛОБЕРА

Загальні технічні вимоги, вимоги безпеки.

Методи контролювання.

СОУ 78-19-003:2010

Видання офіційне

МВС УКРАЇНИ

КИЇВ 2010

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (ДНДЕКЦ МВС України)

РОЗРОБНИКИ: **Грищенко О.В., Ігнат'єв І.В.**

КОНСУЛЬТАНТИ: **Іщенко А.В.**, д.ю.н., професор, перший заступник начальника ДНДЕКЦ України; **Собакар І.С.**, зав. лабораторії ХНДІСЕ МЮ України

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:

наказ МВС України від 25.05.2010 року № 199

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4 ЗАРЕЄСТРОВАНО: ДП “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості” за № 32595752/2034 від 27.05.2010 року

Право власності на цей документ належить МВС України.

Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.

Стосовно врегулювання прав власності звертатися до ДНДЕКЦ МВС України.

ЗМІСТ

С.

1.	Сфера застосування.....	1
2.	Нормативні посилання.....	1
3.	Терміни та визначення понять.....	2
4.	Загальні технічні вимоги.....	2
4.1	Загальні вимоги.....	2
4.2	Основні параметри та характеристики.....	3
4.3	Вимоги до матеріалів та комплектуючих виробів.....	3
4.4	Криміналістичні вимоги.....	3
4.5	Маркування.....	4
5.	Вимоги безпеки.....	5
6.	Методи контролювання.....	5
6.1	Порядок випробувань.....	5
6.2	Засоби та допоміжні пристрої.....	7
6.3	Методики та правила проведення випробувань.....	7
6.4	Оформлення результатів випробувань.....	14
7.	Додаток А “Перелік обладнання, матеріалів і реактивів, необхідних для контролю”	15
8.	Бібліографія	16

ПІСТОЛЕТИ ТА РЕВОЛЬВЕРИ ПІД ПАТРОН ФЛОБЕРА

Загальні технічні вимоги, вимоги безпеки.

Методи контролювання.

PISTOLETY I REVOLVERY POD PATRON FLOBERA

Общие технические требования, требования безопасности. Методы контроля.

PISTOLS AND REVOLVERS CHAMBERED FLOBERT

General technical specification, safety specification.

Testing methods.

Чинний від 2010-07-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює вимоги до всіх видів пістолетів та револьверів під патрон Флобера (надалі пристрої), призначених для тренувальної стрільби поза межами спеціально обладнаних тирів та площадок, та методи їх контролювання.

1.2 Вимоги цього стандарту поширюються на пристрої, які, відповідно до чинного законодавства, виробляються в Україні, а також на пристрої іноземного виробництва, які ввозяться для реалізації на території України.

- 1.3** Вимоги щодо безпечності пристроїв наведено у розділі 5 цього стандарту.
- 1.4** Цей стандарт придатний для сертифікації у Державній системі УкрСЕПРО.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2296-93 Національний знак відповідності. Форма, розміри, технічні вимоги. Правила застосування.

ДСТУ 3412-96 Система сертифікації УкрСЕПРО. Вимоги до випробувальних лабораторій та порядок їх акредитації..

ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій.

ДСТУ ГОСТ 15.009:2009 СРП Непосредственные товары народного потребления. (Безпосередні товари народного споживання).

ДСТУ ГОСТ 28653:2009 Зброя стрілецька. Терміни та визначення понять.

ГОСТ 15.309-98 Система разработки и постановки продукции на производство. Испытание и приемка выпускаемой продукции. Основные положения (Система розробки і постановки продукції на виробництво. Випробування і приймання продукції, що виробляється. Загальні положення)

ГОСТ 15150-69 Машины, приборы и другие технические изделия. Исполнения для различных климатических районов. Категории, условия эксплуатации, хранения и транспортирования в части воздействия климатических факторов внешней среды. (Машины, прилади та інші технічні вироби. Виконання для різних кліматичних районів. Категорії, умови експлуатації, зберігання та транспортування в частині впливу кліматичних чинників зовнішнього середовища)

ГОСТ 26828-86 Изделия машиностроения. Маркирование. (Вироби машинобудування. Маркування).

СОУ 78-19-001:2007“Пістолети, револьвери та інші короткоствольні пристрої не смертельної дії. Загальні технічні умови.”

СОУ 78-19-002:2010“Пістолети та револьвери стартові. Загальні технічні вимоги, вимоги безпеки. Методи контролювання.”

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни, установлені в ДСТУ ГОСТ 28653: пістолет, револьвер, ствол, патрон; терміни, установлені в СОУ 78-19-001: експлуатаційний патрон, випробувальний патрон, холостий патрон, травматична дія пострілу, а також терміни, установлені в СОУ 78-19-002: модель пристрою, основні частини зброї, установка для дистанційного відстрілу зброї.

Нижче подано терміни, додатково використані в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять. Відповідники за стандартизованих у цьому розділі термінів російською мовою наведені в дужках.

3.1 захисні елементи пристрою під патрон Флобера (защитные элементы устройства под патрон Фlobера)

Такі розмірно-конструктивні способи виготовлення ствола, патронника чи барабана пристрою або такі невід'ємні частини (деталі), що розміщуються безпосередньо у стволі, патроннику або каморах барабана пристрою, котрі забезпечують неможливість переробки пристрою з метою його пристосування до стрільби патронами серійного виробництва до вогнепальної зброї будь яких типів та видів, без руйнування зазначених основних частин пристрою.

4 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

4.1 Загальні вимоги:

4.1.1 Пристрої, що виробляються в Україні, повинні виготовлятися відповідно до вимог цього стандарту, комплекту конструкторської документації (КД), узгодженого з Міністерством внутрішніх справ України, та зразку-еталону, затвердженого в порядку відповідно до ГОСТ 15.009.

4.1.2 Під час експлуатації пристроїв повинні використовуватися експлуатаційні патрони будь-якого типу, які в установленому порядку допущені до обігу в Україні відповідно до чинного законодавства.

4.2 Основні показники та характеристики

4.2.1 Калібр пристроїв повинен бути не більше 4 мм.

4.2.2 Мінімальна довжина ствола пристрою повинна становити:

- для пістолетів: 90 мм;
- для револьверів: 75 мм.

4.2.3 Спусковий механізм пристроїв повинен забезпечувати зусилля на спусковому гачку в діапазоні від 9,8 Н до 29,4 Н (1,0 кг до 3,0 кг) у положенні зведеного курка (ударника).

4.2.4 Найбільший поперечник розсіювання куль під час стрільби із пристроїв на відстані 5 м від дульного зрізу з 5 пострілів експлуатаційними патронами не повинен перевищувати 50 мм.

4.2.5 Пристрій повинен мати регульований приціл відкритого типу.

4.3 Вимоги до матеріалів та комплектуючих виробів

4.3.1 Матеріали, покриття, комплектуючі вироби, які використовуються при виготовленні пристроїв, повинні бути дозволені до застосування у виробках широкого вжитку і відповідати вимогам нормативної документації (НД).

4.3.2 Конструкція ствола та барабану пристроїв, з метою виключення можливості їх переробки під патрон іншого калібру, повинна відповідати одній із вимог:

4.3.2.1 Ствол та (або) барабан повинен бути виготовленим таким способом, при якому спроба збільшити внутрішній діаметр ствола або камери барабану повинна призвести до їх руйнування;

4.3.2.2 Захисні елементи (або їх сукупність) у стволі та (або) барабані пристроїв повинні бути виготовлені з матеріалу, котрий за своїми міцнісними характеристиками перевищує матеріал ствола та (або) барабану.

4.3.3 Кріплення захисних елементів пристроїв, повинно здійснюватися способом, що унеможлиблює їх вилучення за допомогою універсального інструменту загального вжитку (молоток, плоскогубці, викрутки та виколотки, пінцет, ручний дріль тощо) без руйнування ствола та (або) барабану.

4.4 Криміналістичні вимоги

4.4.1 Пристрої повинні мати вигляд загальноприйнятих зразків ручної стрілецької зброї, а також мати висновок спеціаліста Експертної служби МВС України відповідної кваліфікації, щодо їх відповідності криміналістичним вимогам.

4.4.2 Постріл з пристрою не повинен спричинити тяжких та смертельних тілесних ушкоджень людині на відстані більш як 1,0 м від дульного зрізу, про що кожна модель пристрою повинна мати висновок уповноваженої установи Міністерства охорони здоров'я України.

4.4.3 Пристрої не повинні виготовлятися на основі частин та механізмів бойової, спортивної, мисливської або учбової зброї.

4.4.4 Пристрої повинні мати ослаблення конструкції їх основних частин з метою унеможливлення їх несанкціонованої переробки у зброю за допомогою універсального інструменту загального вжитку (молоток, плоскогубці, викрутки та виколотки, ручний дріль тощо).

4.4.5 Конструкція пристроїв повинна виключати можливість:

4.4.5.1 заміни основних частин пристроїв на аналогічні частини бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї без переробки цих пристроїв із використанням промислового устаткування;

4.4.5.2 використання основних частин пристроїв для заміни аналогічних частин для бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї без переробки цих частин із використанням промислового устаткування;

4.4.5.3 пострілу будь-якими патронами, окрім патронів калібру 4 мм Флобер, після якого снаряд залишає канал ствола;

4.5 Маркування

4.5.1 Кожна одиниця пристроїв повинна мати маркування, виконане згідно з ГОСТ 26828.

4.5.2 Маркування на пристрої повинно містити:

- товарний знак виробника;
- модель;
- заводський номер;
- калібр патрона, що використовується;
- національний знак відповідності згідно з ДСТУ 2296 (за наявності сертифіката відповідності, для пристроїв, вироблених в Україні);
- напис “Вироблено в Україні” (для пристроїв, вироблених в Україні).

4.5.3 Заводський номер на пристрій повинно бути нанесено виключно ударним способом або методом холодного тиснення глибиною не менше ніж 0,2 мм.

4.5.4 Заводський номер наносять на всі основні частини пристроїв, а саме:

- для пістолетів: на рамку зі стволом (ствол) та на затвор (кожух-затвор);
- для револьверів: на рамку та барабан (4 останні знаки).

5 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ

5.2 Пристрої не повинні мати:

- дефектів, отриманих при виготовленні, якщо вони негативно впливають на безпеку функціонування і міцність;
- помітних неозброєним оком тріщин, жилкувань, раковин та інших порушень цілісності матеріалу, які можуть вплинути на безпеку функціонування;
- дефектів, подібних роздуттю в зонах патронника або напроти місць кріплення захисних елементів каналу ствола, що призводять до порушення міцності.

5.3 Розміри патронника пристрою під патрон відповідного калібру повинні відповідати вимогам НД на пристрій.

5.4 Пристрої повинні забезпечувати:

5.4.1 безвідмовне спрацьовування запобіжного механізму;

5.4.2 неможливість випадкового пострілу під час перезаряджання, закриття каналу ствола, включення запобіжника, установки і вилучення магазину;

5.4.3 неможливість пострілу з неповністю замкненим каналом ствола;

5.4.4 неможливість випадкового пострілу від інерційного наколювання (для самозарядних пристроїв);

5.5 Механізми пристроїв повинні зберігати працездатність у діапазоні температури навколишнього середовища від мінус 10°C до плюс 40°C.

5.6 Під час стрільби штатними патронами не повинно виникати таких дефектів:

5.6.1 будь-яких деформацій патронника (барабану);

5.6.2 пошкоджень або деформацій частин механізму запирання;

5.6.3 тріщин на внутрішній або зовнішній поверхнях патронника (барабана), рамки та інших основних частинах;

5.6.4 порушень у функціонуванні запобіжника, механізму обертання барабана, ударного і спускового механізмів, механізмів зарядження та перезарядження;

5.6.5 видавлювання та наскрізного пробиття денця, обривів та наскрізних тріщин гільзи (крім повздовжніх на дульці);

5.7 Конструкція пристрою повинна виключати можливість пострілу під час:

5.7.1 падіння пристрою будь-якою частиною з висоти 1,5 м на дерев'яну поверхню в спущеному та зведеному стані спускового механізму;

5.7.2 нанесення ударів гумовим молотком відповідно до ОСТ 3 4728-80 під час його вільного падіння на курок або задню частину затвора при зведеному та спущеному ударному механізмі.

5.8 Міцність і безвідмовність взаємодії деталей і механізмів пристроїв повинні зберігатися після перевірки стрільбою випробувальними патронами.

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

6.1 Порядок випробувань

6.1.1 Випробування, крім спеціально обумовлених випадків, проводять при нормальних кліматичних умовах (ГОСТ 15150):

- температура навколишнього середовища $25^{\circ}\text{C} \pm 10^{\circ}\text{C}$;
- відносна вологість повітря 45% - 80% при температурі $25^{\circ}\text{C} \pm 10^{\circ}\text{C}$;

атмосферний тиск 84,0 кПа - 106,7 кПа.

6.1.2 Випробування пристроїв проводять згідно з таблицею 1 в такому порядку:

- підготовка засобів контролю та допоміжного обладнання;
- перевірка перед стрільбою;
- перевірка стрільбою;
- перевірка після стрільби;
- складання протоколу випробувань.

Таблиця 1

№ п/п	Види випробувань	Розділ (підрозділ, пункт) стандарту, де викладені і вимоги до пристроїв	Розділ (підрозділ, пункт) стандарту, де викладені методи випробувань
1	2	3	4
1	Перевірка пристроїв перед стрільбою		

1.1	Контроль відповідності пристрою зразку-еталону та наявності погоджених у встановленому порядку НД	4.1.1	6.3.1.1
1.2	Контроль виду та найменування патронів, які рекомендовані виробником пристроїв як штатні	4.1.2	6.3.1.2
1.3	Контроль наявності висновку щодо відповідності криміналістичним вимогам	4.4.1	6.3.1.3
1.4	Контроль калібру	4.2.1	6.3.1.4
1.5	Контроль довжини ствола	4.2.2	6.3.1.5
1.6	Контроль зусилля спуску попередньо зведеного курка	4.2.3	6.3.1.6
1.7	Контроль конструкції прицільних пристосувань	4.2.5	6.3.1.7
1.8	Контроль матеріалів, покриттів, комплектуючих виробів, які використовуються при виготовленні пристроїв	4.3.1	6.3.1.8
1.9	Контроль конструкції ствола та (або) барабану	4.3.2.	6.3.1.9
1.10	Контроль параметрів та кріплення захисних елементів	4.3.3	6.3.1.10
1.11	Контроль наявності висновку уповноваженої установи МОЗ	4.4.2	6.3.1.11
1.12	Контроль комплектації та конструкції пристроїв	4.4.3	6.3.1.12
1.13	Контроль ослаблення конструкції основних частин пристроїв	4.4.4	6.3.1.13
1.14	Контроль можливості заміни основних частин пристроїв (ствола, затвора, барабана) на аналогічні частини бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї	4.4.5.1	6.3.1.14
1.15	Контроль можливості використання основних частин пристроїв (ствола, затвора, барабана) для заміни аналогічних частин бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї	4.4.5.2	6.3.1.15
1.16	Контроль маркування	4.5	6.3.1.16
1.17	Контроль наявності дефектів на частинах та механізмах пристроїв, що виникли в процесі їх виробництва та можуть вплинути на безпеку її використання	5.2	6.3.1.17
1.18	Контроль розмірів патронника	5.3	6.3.1.18
1.19	Контроль можливості пострілу без натискання на спусковий гачок	5.7	6.3.1.19

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4
2	Перевірка пристроїв стрільбою		
2.1	Контроль функціонування запобіжного механізму	5.4.1	6.3.2.4
	Контроль можливості пострілу під час перезарядження, закриття каналу ствола, включення запобіжника, установки і вилучення магазину	5.4.2	6.3.2.5
	Контроль можливості пострілу з неповністю замкненим каналом ствола	5.4.3	6.3.2.5
	Контроль можливості випадкового пострілу від інерційного наколювання капсуля	5.4.4	6.3.2.5
	Контроль можливості пострілу будь-якими патронами, окрім патронів калібру 4 мм Флобер, після якого снаряд залишає канал ствола	4.4.5.3	6.3.2.6

	Контроль купчастості стрільби на відстані 5 м від дульного зрізу	4.2.4	6.3.2.7
	Контроль працездатності пристроїв після впливу на них кліматичних чинників	5.5	6.3.2.8
	Контроль стрільбою випробувальними патронами	5.8	6.3.2.9
3	Контроль пристроїв після стрільби		
3.1	Контроль працездатності механізмів та цілісності конструкції після стрільби штатними патронами	5.6	6.3.3.1
3.3	Контроль стріляних гільз на предмет виявлення видавлювання або наскрізного пробиття денця, обривів або наскрізних тріщин гільзи (крім повздовжніх на дульці)	5.6.5	6.3.3.2
3.4	Контроль працездатності механізмів та цілісності конструкції після стрільби випробувальними патронами	5.8	6.3.3.3

6.2 Засоби та допоміжні пристрої

6.2.1 Засоби вимірювальної техніки та випробувальне обладнання, які використовують при проведенні випробувань, повинні бути повірені і атестовані в установленому порядку.

6.2.2 У процесі проведення випробувань застосовують засоби вимірювальної техніки (далі - ЗВТ) і випробувальне обладнання (далі - ВО), перелік яких подано в додатку Б, або інші ЗВТ, що забезпечують необхідну точність вимірювань.

6.3 Методики та правила проведення випробувань

6.3.1 Перевірка перед стрільбою

6.3.1.1 Контроль відповідності пристрою затвердженому зразку-еталону (4.1.1) проводять у відповідності до ГОСТ 15.009. Контроль наявності погоджених в установленому порядку НД на пристрої, що виробляються в Україні, проводять шляхом вивчення НД на пристрої, що підлягають випробуванням.

Пристрій, що підлягає контролю, відповідає вимогам 4.1.1 цього стандарту, якщо він відповідає зразку-еталону, а НД на нього погоджена в установленому порядку з ДНДЕКЦ МВС України або ДНДІ МВС України.

6.3.1.2 Контроль виду та найменування патронів, які рекомендовані виробником пристрою, що підлягає контролю, як штатні (4.1.2), проводять шляхом вивчення НД на пристрої, а також висновків санітарно-гігієнічних, медико-біологічних та криміналістичних досліджень патронів, які виробник цих пристроїв визначає у НД як штатні.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.1.2 цього стандарту якщо в НД на нього вказані як штатні патрони, щодо яких є сертифікати відповідності або інші дозвільні документи, видані в Україні у встановленому порядку.

6.3.1.3 Контроль наявності висновку про відповідність пристрою криміналістичним вимогам (4.4.1) проводиться шляхом вивчення висновку спеціаліста ДНДЕКЦ МВС України.

Зразок вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.1 цього стандарту, якщо за результатами його криміналістичного дослідження складено висновок спеціаліста ДНДЕКЦ МВС України про віднесення цього зразка до певного типу пристроїв під патрон Флобера.

6.3.1.4 Контроль значення калібру пристрою (4.2.1) проводиться за допомогою штангенциркуля або інших засобів вимірювальної техніки, зазначених в НД на пристрій, котрі забезпечують необхідну точність вимірювань.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.2.1 цього стандарту якщо він має калібр 4 мм Флобер.

6.3.1.5 Контроль значення довжини ствола пристрою (4.2.2) проводиться за допомогою лінійки, штангенциркуля або інших засобів вимірювальної техніки, зазначених в НД на пристрій, котрі забезпечують необхідну точність вимірювань.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.2.2 цього стандарту якщо довжина його ствола дорівнює або перевищує мінімальні розміри, зазначені в 4.2.2.

6.3.1.6 Контроль зусилля спуску згідно 4.2.3 проводять у положенні взведеного курка (ударника) пристрою динамометром загального призначення згідно з ГОСТ 13837 з прикладенням зусилля у місці і напрямку, вказаному в НД на пристрій.

Зразок вважається таким, що витримав випробування, якщо значення зусилля, необхідного для спуску знаходиться в діапазоні від 9,8 Н до 29,4 Н (1,0 кг до 3,0 кг).

6.3.1.7 Контроль конструкції прицільних пристосувань пристрою (4.2.5) проводиться візуальним оглядом без використання допоміжних пристосувань.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.2.5 цього стандарту якщо він оснащений регульованими ціликом та мушкою. При цьому запас регулювання положень цілика після приведення пристрою до нормального бою повинен бути не менше ніж 0,7 мм.

6.3.1.8 Контроль матеріалів, покриттів, комплектуючих виробів, які використовуються при виготовленні пристроїв (4.3.1) проводять візуальною перевіркою сертифікатів на матеріали, дозволу Міністерства охорони здоров'я України або інших документів, що підтверджують їх якість.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.3.1 цього стандарту якщо він має висновок санітарно-гігієнічних досліджень про те, що матеріали, покриття, комплектуючі вироби, які використовуються при його виготовленні, дозволені до застосування у виробі широкого вжитку і відповідають вимогам нормативної документації (НД).

6.3.1.9 Контроль конструкції ствола (4.3.2) проводять шляхом вивчення конструкторської документації на пристрій та візуальним оглядом ствола після не повного розбирання пристрою.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.3.2 цього стандарту якщо ствол та (або) барабан виготовлений таким способом, при якому спроба збільшити внутрішній діаметр ствола або камери барабану призводить до їх руйнування, або якщо захисні елементи (або їх сукупність) у стволі та (або) барабані пристрою виготовлені з матеріалу, котрий за своїми міцнісними характеристиками перевищує матеріал ствола та (або) барабану.

6.3.1.10 Контроль параметрів та кріплення захисних елементів ствола (4.3.3) проводять шляхом вивчення конструкторської документації на пристрій, візуальним оглядом ствола після неповного розбирання пристрою та експериментальним шляхом в процесі якого здійснюють спроби вилучення захисних елементів з каналу ствола за допомогою універсального інструменту загального вжитку (молоток, плоскогубці, викрутки та виколотки, пінцет, ручний дріль тощо).

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.3.3 цього стандарту якщо вилучення захисних елементів з каналу ствола без руйнування інших основних частин пристрою (рамки, ствола, кожуха-затвора, барабана) не видалось можливим.

6.3.1.11 Контроль пристрою на предмет відсутності, у наслідок пострілу із нього, можливості спричинення тяжких та смертельних тілесних ушкоджень людині на відстані більш як 1,0 м від дульного зрізу (4.4.2) проводиться шляхом вивчення висновку уповноваженої установи Міністерства охорони здоров'я України.

Зразок вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.2 цього стандарту, якщо за результатами його дослідження складено висновок про відсутність можливості спричинення тяжких та смертельних тілесних ушкоджень людині на відстані більш як 1,0 м від дульного зрізу при стрільбі усіма видами штатних патронів (усіх типів, видів, виробників), допущених у встановленому порядку до обігу в Україні.

6.3.1.12 Контроль комплектації та конструкції пристроїв (4.4.3) проводиться шляхом вивчення КД на виріб, візуальним оглядом частин та механізмів після неповного розбирання пристрою та порівняння зі зразками бойової, спортивної, мисливської або учбової зброї, а також їх зображеннями та описаннями в інформаційно-довідковій літературі.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.3 цього стандарту якщо буде встановлено, що під час його виготовлення не використовувались основні частини та механізми бойової, спортивної, мисливської або учбової зброї.

6.3.1.13 Контроль ослаблення конструкції основних частин пристроїв (4.4.4), з метою унеможливлення її несанкціонованої переробки в зброю за допомогою універсального інструменту загального вжитку (молоток, плоскогубці, викрутки та виколотки, ручний дріль тощо), проводиться шляхом вивчення висновку ДНДЕКЦ МВС України або ДНДІ МВС України.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.4 цього стандарту якщо щодо нього є позитивний висновок ДНДЕКЦ МВС України або ДНДІ МВС України.

6.3.1.14 Контроль можливості заміни основних частин пристроїв на аналогічні частини бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї, без переробки цих пристроїв із використанням промислового устаткування (4.4.5.1), здійснюється шляхом спроби проведення заміни в конструкції зразка пристрою, що підлягає випробуванню, основних частин аналогічними за конструкцією і розмірами та функціональними характеристиками частинами бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.5.1 цього стандарту якщо випробуванням буде встановлена відсутність можливості заміни його основних частин на аналогічні частини бойової, спортивної, мисливської або пневматичної зброї без переробки цих пристроїв із використанням промислового устаткування (фрезувальних, токарних станків, зварювального устаткування).

6.3.1.15 Контроль можливості використання основних частин пристроїв для заміни аналогічних частин бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї, без руйнування цих частин або без переробки цих пристроїв із використанням промислового устаткування (4.4.5.2), здійснюється шляхом спроби використання основної частини пристрою, що підлягає випробуванню, для заміни аналогічних за конструкцією і розмірами та функціональними характеристиками основних частин бойової, спортивної, мисливської, газової або пневматичної зброї.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.4.5.2 цього стандарту якщо випробуванням буде встановлена відсутність можливості використання його основних частин для заміни аналогічних основних частин бойової, спортивної, мисливської або пневматичної зброї без руйнування цих частин або без переробки цих пристроїв із використанням промислового устаткування (фрезувальних, токарних станків, зварювального устаткування).

6.3.1.16 Контроль маркування пристроїв (4.5) проводять візуально без засобів збільшення. Контроль глибини тиснення визначають з допомогою індикатора годинникового типу або іншого ЗВТ, що забезпечує необхідну точність вимірювань.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 4.5 цього стандарту, якщо встановлено наявність маркування, відповідність його змісту та способу нанесення вимогам 4.5.2 – 4.5.4 цього стандарту.

6.3.1.17 Контроль наявності дефектів на частинах та механізмах пристроїв, що виникли в процесі їх виробництва та можуть вплинути на безпеку їх використання, проводиться візуально без застосування збільшуваних приладів у перпендикулярно-направленому та косопадаючому освітленні.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 5.2 цього стандарту якщо в процесі контролю не було виявлено дефектів, перелічених у 5.2 цього стандарту.

6.3.1.18 Контроль розмірів патронника (камор барабана) згідно 5.3 проводять за допомогою калібрів, штангенциркуля або інших, окремо зазначених у НД на пристрої засобах вимірювальної техніки.

Зразок вважається таким, що витримав випробування, якщо значення розмірів його патронника (камор барабана) знаходиться у межах допусків, зазначених у НД на цей пристрій.

6.3.1.19 Контроль можливості пострілу без натискання на спусковий гачок, спричиненого механічним впливом (падіння, струси, удари) на пристрій під час його експлуатації здійснюється таким чином:

6.3.1.19.1 Контроль пристрою на міцність і безпеку при його падінні згідно з 5.7.1 цього стандарту проводять вільним падінням зразка, який заряджений штатним патроном без снаряду, з висоти $1,5 \text{ м} \pm 0,01 \text{ м}$ на дощату поверхню з наступних положень:

- правим боком;
- лівим боком;
- дульною частиною вниз;
- тилом рукоятки вниз;
- верхньою частиною зброї вниз.

У кожному положенні здійснюється по одному падінню зі спущеним і зведеним курком.

Після кожного падіння проводиться:

- огляд зразка з оцінкою стану деталей;
- розрядження зразка і огляд патрона.

При випробуваннях револьверів перед кожним наступним падінням проводять зарядження новим патроном.

6.3.1.19.2 Контроль пристрою на міцність і безпеку при струсах та ударах у процесі експлуатації здійснюють шляхом нанесення по зарядженому гільзами штатних патронів пристрою ударів гумовим молотком вагою $0,5 \text{ кг} (\pm 0,01 \text{ кг})$ відповідно до ОСТ 3 4728 під час його вільного падіння з висоти $0,3 \text{ м} \pm 0,001 \text{ м}$ на курок або задню частину затвора при зведеному та спущеному ударному механізмі.

6.3.1.19.3 Зразок вважається таким, що витримав випробування, якщо під час випробувань не відбулося спрацювання ініціюючої речовини в гільзі штатного патрону.

6.3.1.19.4 Висоту падіння зразка згідно з 5.7.1, а також розміри та висоту падіння гумового молотка згідно з 5.7.2 контролюють лінійкою (ДСТУ ГОСТ 427) або рулеткою

(ГОСТ 7502). Маса гумового молотка вимірюють на вагах статичного зважування (ГОСТ 29329) з похибкою, не більше 0,01 кг.

6.3.2 Перевірка стрільбою

6.3.2.1 Випробування стрільбою повинен проводити стрілець-випробувач, який пройшов навчання і атестований у встановленому порядку. При проведенні випробувань повинні виконуватися вимоги правил безпеки та охорони праці.

6.3.2.2 Перевірці стрільбою піддають готові пристрої в зібраному вигляді.

6.3.2.3 Випробування пристроїв стрільбою проводять усіма видами патронів, визначених в НД на пристрої як штатні експлуатаційні патрони.

Патрони, призначені для стрільби, беруть із заводської упаковки і витримують не менше 4 годин разом із пристроями при температурі приміщення, в якому проводять випробування.

6.3.2.4 Контроль функціонування запобіжного механізму пристрою (5.4.1) проводиться шляхом вмикання запобіжника у положеннях взведеного та спущеного курка (ударника) та здійснення спроб провести постріл шляхом натискання на спусковий гачок, коли запобіжник знаходиться в положенні “Увімкнено”.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимогам 5.4.1 якщо:

- запобіжник умикається у спосіб, передбачений НД на пристрій;
- у положенні запобіжника “увімкнуто” ударно-спусковий механізм (спусковий гачок, спускова тяга, шептало або курок) заблокований, натиснути на спусковий гачок не видається можливим.
- у положенні запобіжника “увімкнуто” ударно-спусковий механізм не заблокований, однак, при натисканні на спусковий гачок постріл не відбувається (заблокований ударник, увімкнений перехоплювач тощо)

6.3.2.5 Контроль неможливості випадкового пострілу з пристрою під час перезарядження, закриття каналу ствола, включення запобіжника, з неповністю замкненим каналом ствола або від інерційного наколювання капсуля проводиться з використанням гільз штатних патронів шляхом ручного зарядження і перезарядження пристрою, повного і неповного замикання каналу ствола, поставлення курка на запобіжний взвод і вмикання та вимкнення запобіжника, а також натискання на спусковий гачок.

Пристрій вважається таким, що витримав випробування, якщо під час проведення визначених у 5.4.2-5.4.4 операцій не відбулося перекосів або заїдань, що перешкождали функціонуванню механізмів та спрацювань капсуля, а на поверхні денця гільзи не виникло слідів наколювання.

6.3.2.6 Контроль можливості пострілу пристроїв будь-якими патронами (4.4.5.3) (у тому числі і з використанням допоміжних пристосувань: стрічок, дроту, ниток, прокладок тощо), окрім патронів калібру 4 мм Флобер, після якого снаряд залишає канал ствола, проводиться відповідно до вимог Методики встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби, схваленої на засіданні секції судової балістики та трасології науково-методичної координаційної ради Міністерства юстиції України (протокол від 03.06.2005). Постріли проводять із використанням установки для дистанційного відстрілу зброї.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимозі 4.4.5.3, якщо після пострілу снаряд не залишає канал ствола.

6.3.2.7 Контроль значення найбільшого поперечника розсіювання точок влучення металевих снарядів при стрільбі з пристрою (4.2.4) проводять у такому порядку:

- експлуатаційні патрони, призначені для контрольних стрільб, беруть із заводської упаковки і витримують не менше 2 годин разом із зразком при температурі приміщення, в якому проводять перевірку;

- перед перевіркою канал ствола і патронник пристрою ретельно протирають чистою сухою марлею;

- руків'я зразка, що підлягає випробуванню, нерухомо закріплюють в установці для дистанційного відстрілу зброї;

- на відстані 5 м від дульного зрізу зразка, перпендикулярно до подовжньої осі каналу ствола, на поверхні, що може втримати кулю, закріплюють мішень, виготовлену з паперу білого кольору, товщиною до 0,1 мм. У центрі мішені барвником довільного кольору малюють круг діаметром 1-5 мм та здійснюють прицілювання зразка в цей круг;

- способом дистанційного впливу на спусковий механізм пристрою проводять 5 пострілів (але не менше ніж по 1 з кожної камори барабану револьвера);

- вимірюють відстань між зовнішніми обрисами найбільш віддалених одна від одної точок влучення (пробоїн, включаючи «опіки»). Вимірювання виконують лінійкою з похибкою в межах ± 1 мм.

Значення найбільшого поперечника розсіювання куль визнається задовільним по розсіюванню точок влучення (ТВ), якщо всі п'ять або чотири (при одній, яка явно відірвалася) точки попадання вміщуються у круг діаметром 50 мм. У випадку відриву п'ятої точки попадання вона при оцінці розсіювання в рахунок не береться.

Примітка. Точкою, що відірвалася, вважається точка попадання, яка знаходиться від середньої точки влучення (СТВ) чотирьох найбільш купчасто розташованих ТВ більше ніж на 2,5 радіуса круга, якій уміщує ТВ, причому центр цього круга знаходиться у СТВ чотирьох ТВ.

6.3.2.8 Контроль працездатності пристроїв після впливу на них кліматичних чинників (5.5) проводять шляхом відстрілу трьох експлуатаційних патронів за таких умов:

- після витримки зарядженого пристрою разом з патронами в патроннику (каморах барабана) при температурі навколишнього середовища мінус 10°C протягом не менш ніж 2 години;

- після витримки зарядженого пристрою разом з патронами в патроннику (каморах барабана) при температурі навколишнього середовища 40°C протягом не менш ніж 2 години.

Постріли проводять із використанням установки для дистанційного відстрілу зброї.

Результати випробувань вважаються позитивними, якщо на кожному випробуваному зразку пристрою відсутні порушення покриття, плями корозії на зовнішніх і внутрішніх поверхнях, і відстрілом підтверджена надійність функціонування їх механізмів.

6.3.2.9 Перевірка міцності пристроїв на відповідність вимозі 5.8 здійснюється стрільбою випробувальними патронами (2 постріли із пістолетів та по 1 пострілу із кожної камори барабану).

Дозволяється проводити перевірку відповідності пристрою вимозі 5.8 шляхом відстрілу штатних патронів, після витримки зарядженого пристрою разом з патронами в патроннику (каморах барабана) при температурі навколишнього середовища 70°C протягом не менш ніж 2 годин.

6.3.3 Перевірка після стрільби

6.3.3.1 Контроль працездатності механізмів та цілісності конструкції пристроїв, після стрільби штатними патронами здійснюється одночасно з випробуваннями згідно 4.2.4.

Зразок пристрою вважається таким, що витримав випробування, якщо після стрільби штатними патронами не виникло дефектів згідно з 5.6 цього стандарту.

6.3.3.2 Контроль стріляних гільз на предмет виявлення видавлювання або наскрізного пробиття денця, обривів або наскрізних тріщин гільзи (крім повздовжніх на дульці) проводять візуально.

Зразок пристрою вважається таким, що витримав випробування, якщо зовнішнім оглядом на стріляних гільзах не виявлено видавлювання або наскрізного пробиття денця, обривів або наскрізних тріщин гільзи (крім повздовжніх на дульці).

6.3.3.3 Після відстрілу пристрою випробувальними патронами (5.8) проводиться його перевірка на відповідність зразку-еталону, а також візуальний огляд гільз, затвора, ствола (барабана) на відповідність вимоги 5.2. Перевірка механізму запирання каналу ствола і патронника проводять калібрами після чистки.

Пристрій вважається таким, що відповідає вимозі 5.8, якщо після проведення з нього стрільби випробувальними патронами у нього не виникли дефекти згідно 5.2.

6.4 Оформлення результатів випробувань

За результатами випробувань пристроїв складають протокол, який оформляють згідно вимог ДСТУ ISO/IEC 17025.

ДОДАТОК А

(ДОВІДКОВИЙ)

Перелік обладнання і матеріалів, необхідних для контролю

Найменування і позначення	Позначення документа і (або) основна характеристика	Розділ, (пункт) стандарту, який передбачає застосування обладнання
Штангенциркуль типу ШЦ-І.250 кл. 1	ДСТУ ГОСТ 166 (0...250)мм±0,05 мм	6.3.1.14
Кутомір типу 2-2 (УН-127)	ГОСТ 3749 Діапазон вимірювання кутів: - зовнішній – 0-320 ±2 мін. - внутрішній – 40-180 ±2 мін.	6.3.2.6
Лінійка вимірювальна	ДСТУ ГОСТ 427 (0...500) мм±1мм	6.3.2.6
Мікрометр типу МК 25 ІІ	ГОСТ 6507 Діапазон вимірювання (0...25) мм; ціна поділки 0,01 мм; основна похибка 0,004 мм	6.3.2.6
Індикатор часового типу ІЧ02 кл. 1	ДСТУ ГОСТ 577 (0...2)мм±0,01 мм	6.3.1.11
Динамометр загального призначення	ГОСТ 13839 (0,001...0,01) кН±0,001 кН	6.3.1.12
Калібри	НД на пристрій	6.3.1.14
Камера кліматична	Підтримується: температура +50°C / – 50°C (±2°C); вологість 30...98% (±5%)	6.3.2.9
Секундомір типу СОС-2б-2-010	Діапазон вимірювання часу: (0-30) с. ±1 с; (0-20) с.±0,1 с	6.3.2.9
Термометр	Діапазон вимірювання температури від 283 К до 311 К (від 12°C до 28°C), не менше; ціна поділки шкали 1°C	6.3.2.9
Барометр типу Анероїд	Діапазон вимірювань (80...106) кПа ±0,2 кПа	6.3.2.9

Гігрометр психрометричний типу ВІТ-2	Діапазон вимірювань: температури (15...40)°C±0,2°C; вологості (40...90)%±5%	6.3.2.9
Магніт постійний	ГОСТ 17809	6.3.1.3
Установка для дистанційного відстрілу зброї	НД на пристрій	6.3.2.
Патрон експлуатаційний	НД на пристрій	6.3.2.
Патрон-імітатор експлуатаційного	НД на пристрій	6.3.2.4
		6.3.2.5
Патрон до вогнепальної зброї серійного заводського виробництва	Перелік згідно з висновком спеціаліста експертної служби МВС України	6.3.2.7
Інструменти універсальні загального вжитку	молоток, плоскогубці, викрутки та виколотки, пінцет, ручний дріль, тощо	6.3.1.3

БІБЛІОГРАФІЯ

1. ДСТУ 1.3:2004 Національна стандартизація. Правила побудови, викладення, оформлення, погодження, прийняття та позначення технічних умов.
2. ДСТУ 1.5:2003 Національна стандартизація. Правила побудови, викладення, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів.
3. ДСТУ ГОСТ 427:2009 Лінійка металева. Технічні умови.
4. ДСТУ 2234-93 Калібри. Терміни та визначення.
5. ДСТУ 2925-94 Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та визначення.
6. ДСТУ 3417-96 Система сертифікації УкрСЕПРО. Процедура визначення результатів сертифікації продукції, що імпортується.
7. ГОСТ 9.014-78 Временная противокоррозионная защита изделий. Общие требования.
8. ГОСТ 577-68 Индикаторы часового типа с ценой деления 0,01 мм. Технические условия. (Индикаторы годинникового типу з ціною поділки 0,01 мм. Технічні умови).
9. ГОСТ 6507-90 Микрометры. Технические условия. (Мікрометри. Технічні умови).
10. ГОСТ 14192-96 Маркировка грузов (Маркування вантажів).
11. ГОСТ 17809-72 Материалы магнитотвердые литые. Марки и технические требования (Матеріали магнітотверді литі. Марки та технічні вимоги).
12. ГОСТ 26828-86 Изделия машиностроения. Маркирование (Вироби машинобудування. Маркування).
13. ГОСТ 29329-92 Весы для статического взвешивания. Общие технические условия. (Ваги для статичного зважування. Загальні технічні умови).
14. ГОСТ Р 50529-93 Оружие ручное огнестрельное, устройства промышленного и специального назначения. Требования безопасности и методы испытаний на безопасность (Зброя ручна вогнепальна, пристрої промислового і спеціального призначення. Вимоги безпеки та методи випробувань на безпеку).
15. ОСТ 3 4728-80 Оружие спортивное и охотничье. Методы испытаний. (зброя спортивна та мисливська. Методи випробувань).
16. Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (Схвалена рішенням секції судової балістики та трасології

Науково-координаційної методичної ради Міністерства юстиції України. Протокол від 03.06.2005).

ДКПП 29.60.13

УКНД 95.020

Ключові слова: пристрій, патрон, пістолет, револьвер, калібр, безпека, працездатність, відмова

Науковий керівник,

Заступник начальника лабораторії
криміналістичної експертизи
ДНДЕКЦ МВС України

_____

_____ **І.В. Ігнат'єв**

Відповідальний виконавець,

Начальник сектору

відділу експертизи зброї та
трасологічної експертизи

ДНДЕКЦ МВС України

_____ **О.В. Грищенко**

Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр

МВС України

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01024,

телефон/факс 405-74-69, т. 273-5361, 273-5355